

سیستم آموزشی فنلاند: معلمی

سیدحسین رضوی خوسفی، کارشناس ارشد مدیریت آموزشی

سیستم آموزشی فنلاند مبتنی بر اعتماد (trust) و مسئولیت پذیری (responsibility) معلمان است. اعتماد به معلمان توانمند و شایسته به حدی است که از ۱۹۸۰ تاکنون هیچ بازرسی و نظری به مدارس فنلاند ورود نکرده است و اساساً در این نظام آموزشی هیچ گونه ارزیابی، رقابت و رتبه بندی برای معلمان، دانش آموزان و مدارس وجود ندارد.

● معلمان به دلیل کیفیت مداوم آموزش های خود، می توانند در توسعه کار خود به آزادی گسترده ای دست یابند. معلمان در تصمیم گیری برای روش های آموزشی و منابع یادگیری که می خواهند استفاده کنند، آزاد هستند.

● با انگیزه ترین، توانمندترین و قوی ترین دانشجویان برای رشته های معلمی گزینش می شوند. از بین متقاضیان شغل معلمی در دوره ابتدایی ده درصد، دوره های متوسطه ده تا پنجاه درصد (بسته به رشته تدریس) و معلمان هنرستانی سی درصد متقاضیان انتخاب می شوند.

● برای پذیرفته شدن به عنوان معلم باید یک آزمون و یک مصاحبه را پشت سر گذاشت. آزمون از کتاب هایی هست که توسط دانشگاه معرفی و در صورت قبولی توسط خود دانشگاه مصاحبه انجام می شود. هر داوطلب در صورت قبولی در هر دو، به عنوان «دانشجومعلم» پذیرفته خواهد شد.

● تربیت معلم مستقل از نظام آموزشی این کشور نمی باشد و هر دانشگاه برنامه تربیت معلم خاص خودش را دارد.

● صد درصد معلمان فنلاندی مدرک کارشناسی ارشد دارند و برنامه تربیت معلم در دانشگاه های فنلاند تا مقطع کارشناسی ارشد است.

● هر معلم در یک رشته اصلی و در یک رشته فرعی تحصیل می کند. معلمان ابتدایی چون باید تمام موضوعات را تدریس کنند. درس تربیت معلم برای آن ها شامل تمام درس ها می شود اما رشته فرعی آن ها می تواند به صورت تخصصی تر شامل چند موضوع درسی مانند علوم، ریاضی و ... باشد. معلمان متوسطه در یک رشته ای اصلی مانند ریاضیات تحصیل می کنند و تا سه رشته فرعی هم می توانند داشته باشند مانند فیزیک، شیمی و ...

در ادامه معرفی سیستم آموزشی فنلاند که در چند شماره گذشته به آن پرداخته شد این بار با ویژگی های معلمان در فنلاند را از زبان «سیدحسین رضوی خوسفی» می خوانید.

«تابستان ۱۳۹۷ با هدف بازدید از مدارس کشور فنلاند و نیز شرکت در یک دوره آموزشی در دانشگاه تربیت معلم «تورکو» Turku با گروهی از معلمان و اساتید دانشگاه به سرپرستی دکتر «علی حسینی خواه» عازم این کشور شدیم. در این سفر علمی-آموزشی ضمن بازدید از چند مدرسه و تبادل نظر با مدیران این مدارس، مراجعه به مستندات تصویری و مکتوب و نیز گفت و گو با همسفران، برداشت های خود را از فنلاند و نظام آموزشی این کشور به طور خلاصه گرد آورده ام که می تواند تصویری کلی از فنلاند و آموزش و پرورش آن به خوانندگان دهد.»

● معلمان به‌عنوان کلید کیفیت آموزشی شناخته می‌شوند. بنابراین آموزش و پرورش به آن‌ها توجه دائمی دارد و دولت در این زمینه هزینه می‌کند.

● تضمین کیفیت آموزشی به جای کنترل و نظارت بر اساس هدایت و پشتیبانی است. در فنلاند بازرسی مدارس از اوایل دهه ۱۹۹۰ لغو شده است. ارزیابی مدارس و معلمان از نوع خودارزیابی است.

● طبق نظرسنجی‌ها معلمی برای مردان رتبه اول و برای زنان رتبه سوم را بعد از پزشکی و ... در انتخاب‌های‌شان داشته است.

● دستمزد معلمی در فنلاند بین شغل‌های دیگر دستمزد متوسطی است. اما معلمی شغلی با منزلت اجتماعی بالا قلمداد می‌شود. بر این اساس حقوق و دستمزد در انتخاب شغل معلمی تأثیری ندارد. حقوق ماهانه معلمان در مهدکودک ۲۶۰۰ یورو، ابتدایی ۳۵۰۰ یورو، معلمان دروس نظری پایه متوسطه ۴۵۰۰ یورو، معلم هنرستان ۳۹۰۰، مدیر دبستان ۵۵۰۰ یورو و مدیر متوسطه ۵۹۰۰ یورو می‌باشد. در حالی که یک وکیل ۴۵۰۰ یورو، پزشک عمومی ۶۲۰۰ یورو، پلیس ۳۶۰۰ و کارمند شهرداری ۳۰۵۰ یورو در ماه می‌گیرند.

● استقلال آموزشی مدارس و معلمان در سطح بالایی است. معلمان دارای استقلال آموزشی هستند. آن‌ها می‌توانند روش‌های تدریس، هم‌چنین کتاب‌های درسی و منابع آموزشی خود را انتخاب کنند.

● معلمان در دوره ابتدایی به مدت شش سال و در دوره سه ساله بعد در درس‌های تخصصی به مدت سه سال هم‌راه دانش‌آموز هستند.

● دانشجویان معلمان برای کارورزی در مدارس با نام Teacher Training School با دانشگاه هم‌کاری دارند. بهترین و باتجربه‌ترین معلمان در این مدارس مشغول به کار می‌باشند و راهنمایی دانشجویان معلمان را بر عهده دارند. یکی از این مدارس، مدرسه ویکی (VIKKI) در هلسینکی می‌باشد.

● استخدام معلمان در فنلاند توسط مدارس انجام می‌شود و این‌گونه است که معلمان پس از فارغ التحصیلی از دانشگاه، درخواست استخدام خود را به مدارس ارائه می‌دهند در صورت پذیرش از سوی مدرسه این افراد استخدام شهرداری (دولت محلی) می‌شوند و حقوق آن‌ها از این طریق پرداخت می‌شود. این استخدام تا زمانی است که با مدارس قرارداد دارند و بعد از این مدت یا باید قرارداد را تمدید کنند یا تقاضای استخدام خود را به مدارس دیگر دهند.

● مدیران مدارس به غیر از داشتن مدرک بالای تحصیلی ملزم به داشتن تجربه کار مناسب و یک گواهی در مدیریت آموزشی یا معادل آن هستند.

● معلمان به آموزش مداوم و شرکت در دوره‌های ضمن خدمت معلمان تشویق و ترغیب می‌شوند. معلمان، آموزش ضمن خدمت و مداوم را به‌عنوان رفع موانع و مشکلات کاری خود در نظر می‌گیرند و بنابراین فعالانه شرکت می‌کنند.

● در بیشتر سطوح آموزش، معلمان مجبور هستند در هر دوره آموزشی به‌عنوان بخشی از توافق در مورد حقوق خود شرکت کنند.

